

Aftale om en ny lov om bygge- og anlægsprojekter samt driftsaktiviteter med væsentlige nationale forsvarsformål eller væsentlige civile beredskabsformål

Der er mellem regeringen (Socialdemokratiet, Venstre og Moderaterne), Danmarksdemokraterne, Socialistisk Folkeparti, Liberal Alliance, Det Konservative Folkeparti, Dansk Folkeparti og Radikale Venstre indgået en aftale om en ny lov om bygge- og anlægsprojekter samt driftsaktiviteter med væsentlige nationale forsvarsformål eller væsentlige civile beredskabsformål.

Med baggrund i Forsvarets Efterretningstjenestes vurdering af truslen mod Danmark i *UDSYN 2024* fra december 2024 og *Opdateret vurdering af truslen fra Rusland mod Rigsfællesskabet* fra februar 2025 noterer aftalepartierne sig, at Danmark står i den mest alvorlige sikkerhedspolitiske situation i årtier.

Det fremgår endvidere af EU-Kommissionens beredskabsstrategi af 26. marts 2025, som har til formål at styrke Europas evne til at forebygge og reagere på nye trusler, at Europa står over for en ny virkelighed præget af stigende risici og dyb usikkerhed med stadig mere komplekse kriser og udfordringer. Strategien bygger på en såkaldt "all-hazards"-tilgang og har til formål at gøre EU bedre forberedt på de værst tænkelige scenarier, herunder sikkerhedspolitiske, klimamæssige eller teknologiske. Det fremgår i den forbindelse bl.a., at Europa skal være forberedt på større, tværsektorielle hændelser og kriser, herunder en væbnet konflikt, der påvirker en eller flere medlemsstater.

Aftalepartierne finder, at der i den nuværende sikkerhedspolitiske situation er et særligt behov for at sikre opbygningen af nye faciliteter på forsvars- og beredskabsområdet, herunder for at styrke Danmarks samlede kampkraft.

Aftalepartierne er enige om, at det ved en ny lov skal sikres, at myndighederne har de nødvendige handlemuligheder for hurtigt at kunne gennemføre konkrete bygge- og anlægsprojekter samt driftsaktiviteter, der tjener væsentlige nationale forsvarsformål eller væsentlige civile beredskabsformål. Dette vil væsentligt forkorte den sagsbehandlingstid, der normalt er forbundet med gennemførelsen af sådanne projekter og aktiviteter, ligesom det vil minimere muligheden for forsinkelser i selve bygge-, anlægs- eller driftsperioden, f.eks. som følge af håndtering af klagesager mv. Aftalepartierne finder, at f.eks. den europæiske oprustning og bidrag til Ukraine efter en konkret vurdering og i lyset af trusselsbilledet samt den aktuelle sikkerhedspolitiske situation kan være omfattet af nationale forsvarsformål.

Med loven skal den relevante ressortminister efter forhandling med forsvarsministeren henholdsvis ministeren for samfundssikkerhed og beredskab kunne fastsætte regler ved bekendtgørelse om projektets eller aktivitetens gennemførelse og i den forbindelse kunne fastsætte regler om 1) overtagelse af andre myndigheders beføjelser (call-in), 2) hel eller delvis fravigelse af anden lovgivning og 3) afskæring af administrativ klageadgang, når det er nødvendigt for at opnå formålet med de konkrete bygge- og anlægsprojekter samt driftsaktiviteter.

Det vil være en betingelse, at de regler, der udstedes, er nødvendige for at opnå projektet og aktivitetens formål, som skal være af hensyn til væsentlige nationale forsvarsformål eller væsentlige civile beredskabsformål, og at projektets eller aktivitetens karakter bevirker, at det vil være uhensigtsmæssigt at gennemføre ved en anlægslov eller lignende. Endvidere bør der vælges den mindst indgribende foranstaltning ved regelfastsættelsen.

Endelig vil det være en generel forudsætning i loven, at en minister, som anvender den nye lov, sikrer overholdelse af Danmarks internationale forpligtelser, herunder EU-retten, i det omfang EU-retten finder anvendelse for den konkrete aktivitet. Eftersom loven omfatter konkrete bygge- og anlægsprojekter samt driftsaktiviteter med væsentlige forsvarsformål og civile beredskabsformål, er det vurderingen, at der kan være tale om projekter og aktiviteter, som er omfattet af artikel 4, stk. 2, i Traktaten om Den Europæiske Union (TEU) vedrørende medlemslandenes nationale sikkerhed. I så fald vil projektet eller aktiviteten ikke være omfattet af EU-retten.

Aftalepartierne finder herudover, at loven i helt særlige tilfælde, hvor formålet med et konkret projekt eller aktivitet ikke kan opnås ved udstedelse af en bekendtgørelse, fordi offentlighedens kendskab til projektet eller aktiviteten i sig selv vil bringe formålet hermed i fare, vil give mulighed for at gennemføre konkrete projekter eller aktiviteter og i den forbindelse fravige anden lovgivning. Muligheden vil alene kunne anvendes i det omfang forsvarsministeren henholdsvis ministeren for samfundssikkerhed og beredskab vurderer, at det af afgørende hensyn til den nationale sikkerhed er påkrævet for at opnå formålet med det konkrete projekt eller den konkrete aktivitet. Det forudsættes, at denne adgang til konkret at fravige anden lovgivning mv. vil have et snævert anvendelsesområde.

Aftalepartierne noterer sig, at en ny lov først og fremmest skal skabe rammerne for en hurtig styrkelse af Forsvarets kampkraft. Som led heri skal loven blandt andet sikre hurtigere igangsættelse og etablering af national ammunitionsproduktion i Danmark. Loven vil samtidig give mulighed for igangsættelse af andre bygge- og anlægsprojekter samt driftsaktiviteter, der tjener et væsentligt nationalt forsvarsformål eller et væsentligt civilt beredskabsformål, f.eks. etablering og igangsættelse af forsvarsindustriel produktion, etablering af bygge- eller anlægsprojekter til beskyttelse af den civile befolkning under krig og krise eller til genopretning og sikring af kritisk infrastruktur. Loven vil også indeholde bestemmelser, som skal være med til at sikre, at eventuelle ledningsomlægninger i forbindelse med et projekt kan foretages hurtigt og effektivt.

Aftalepartierne er desuden enige om, at loven skal indeholde en ekspropriationshjemmel, så vedkommende minister kan ekspropriere til bygge- og anlægsprojekter samt driftsaktiviteter, som gennemføres af hensyn til væsentlige nationale forsvarsformål eller væsentlige civile beredskabsformål.

Aftalepartierne er endvidere enige om, at loven skal fastsætte en søgsmålsfrist på 6 måneder for søgsmål til prøvelse af afgørelser truffet i medfør af regler udstedt efter loven.

Aftalepartierne er ligeledes enige om, at det er vigtigt, at der sikres parlamentarisk inddragelse som led i anvendelsen af lovens bestemmelser. Med loven forudsættes det derfor, at vedkommende minister – før

fastsættelsen af regler i forhold til et konkret projekt eller en aktivitet – orienterer Folketingets Forsvars-, Samfundssikkerheds- og Beredskabsudvalg samt forsvarsforligskredsen og aftalekredsen på beredskabsområdet. Det forudsættes også, at Folketinget vil skulle orienteres i de helt særlige tilfælde, hvor forsvarsministeren henholdsvis ministeren for samfundssikkerhed og beredskab vurderer, at der foreligger afgørende hensyn til den nationale sikkerhed, og den relevante ressortminister derfor helt eller delvist i medfør af den nye lov kan fravige anden lovgivning uden udstedelse af regler i en bekendtgørelse. Der vil blive udarbejdet en nærmere model herfor, som vil skulle tage højde for den konkrete aktivitets særlige karakter, herunder beskyttelse af eventuelle klassificerede oplysninger.

Aftalepartierne er desuden enige om, at loven skal indeholde en solnedgangsklausul, således at der ikke i medfør af loven kan igangsættes nye bygge- og anlægsprojekter samt driftsaktiviteter efter den 31. december 2028, dvs. godt 3 år fra lovens ikrafttræden, men at anlægs- og byggeprojekter samt driftsaktiviteter, der er igangsat inden den 31. december 2028, vil kunne fortsætte efter dette tidspunkt.

Endelig er aftalepartierne enige om, at det i lyset af den sikkerhedspolitiske situation er vigtigt at få tilvejebragt lovgrundlaget hurtigst muligt, således at loven kan træde i kraft medio september 2025. Lovforslaget bør derfor – efter en sædvanlig høringsperiode på fire uger – fremsættes for Folketinget ultimo juni 2025 og behandles i Folketinget i august og september 2025. Det forudsættes, at loven træder i kraft umiddelbart efter vedtagelse, stadfæstelse og kundgørelse.

Aftalepartierne forpligter sig herefter til at stemme for et lovforslag med ovenstående indhold.